

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování oborů Český jazyk a literatura a Člověk a jeho svět s cíli v oblastech MKV a čtenářství

Název učební jednotky (téma)	Rasismus
Stručná anotace učební jednotky	Žáci se seznamují s pojmy: rasismus, diskriminace, rasa, xenofobie, národnost, pracují samostatně i ve skupině.
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	—
Časový rozsah učební jednotky	45 minut
Věk žáků (ročník)	4.–5. ročník

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
		Ano					Ano
Vyučovací obor(y)	<p>Český jazyk a literatura</p> <p><i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas. • Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává. <p>Člověk a jeho svět</p> <p><i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického. 						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<ul style="list-style-type: none"> • Žák umí dávat věci do souvislostí, formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, přispívá k diskusi. 						

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák rozlišuje projevy netolerantního chování k jakémukoli druhu odlišnosti ve společnosti a uvede konkrétní příklady. • Žák si uvědomuje a na konkrétních příkladech uvede, jak diskriminace, xenofobie a extremismus mohou narušit mezilidské vztahy. <p>Čtenářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák v průběhu četby porovnává svůj život s životem dětí z jiné země, vžívá se do prostředí a postav.
<p>Cíle učební jednotky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žák si samostatně přečte předložený text. • Žák odpoví na zadané otázky. • Žák ve skupině diskutuje nad obsahem pojmů. • Žák ve skupině přiřadí obsahy k pojmům.
<p>Hodnocení (Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • aktivní zapojení žáka v diskusi • srozumitelný zápis informací, formulace svého rozhodnutí – pracovní listy • akceptace názorů druhých, vzájemná domluva
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Hra vyměň si místo (4 min)</p> <p>Učitel žákům zadává příkazy, žáci stojí v kruhu a reagují na pokyn učitele, např.:</p> <ol style="list-style-type: none"> vymění si místo ten, kdo má modré oči vymění si místo ten, komu jde dobře matematika vymění si místo ten, kdo má světlé vlasy vymění si místo ten, kdo má dvě ruce <p>vymění si místo ten, kdo umí udělat hvězdu.... atd. (otázky volíme</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

tak, aby si děti všimaly tělesných znaků, dovedností)

2. Diskuse (3 min)

Společné zamyšlení nad otázkou: Závísí naše dovednosti, schopnosti na tom, jaké máme tělesné znaky?

3. Samostatné čtení (6 min)

Žáci čtou článek „Tati, co je to rasismus?“ (Příloha A).

4. Samostatná práce s pracovním listem (15 min)

(Příloha B)

5. Vytvoření skupin (5 min)

Diskuse nad odpověďmi na otázky.

6. Práce ve skupině (9 min)

Pokus o vysvětlení pojmů: rasismus, národnost, rasa, diskriminace, xenofobie (žáci si ve skupince zkusí říci, jak chápou uvedené pojmy).

Žáci přiřazují lístky s vysvětlením k pojmům (Příloha C).

7. Individuální zamyšlení (3 min)

- Jaké sdělení ti dnes přišlo být důležité pro tvůj další život?

Následuje dobrovolná prezentace.

Seznam příloh

Příloha A – Text o rasismu

Příloha B – Pracovní list 1

Příloha C – Pracovní list 2

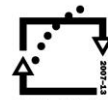
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>ČEŇKOVÁ, J., JONÁK, Z. Čítanka pro 5. ročník ZŠ. Praha: SNP, 2010. ISBN 978-80-7235-450-4.</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Sabina Máčalíková, Mgr. Monika Szabóová ZŠ T. G. Masaryka Poděbrady Školní 556/1 ,290 01 Poděbrady</p>
<p>Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)</p>	
<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p>—</p>
<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>Časová dotace je zde uvedena jen rámcově.</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>—</p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text

Tati, co je rasismus?

Tahar ben Jelloun [taha ben dželun]

„Tati, co je to rasismus?“

„Rasismus je dosti rozšířené chování, které se objevuje v každé společnosti

a které se v některých zemích stalo bohužel běžnou záležitostí, protože se stává, že si ho neuvědomujeme. Je založen na nedůvěře, a dokonce na pohrdání lidmi, kteří mají jiné fyzické a kulturní rysy, než jsou ty naše.“

„Když říkáš, že se objevuje v každé společnosti, myslíš tím, že je to normální?“

„Ne. Když je nějaké chování běžné, neznamená to, že je normální. Člověk má většinou sklon nedůvěřovat někomu, kdo je jiný než on, třeba cizinci; takové chování je stejně staré jako člověk sám; je univerzální. Dotýká se nás všech.“

„Jestli se to dotýká všech, mohla bych být taky rasista!“

„Zaprvé, dítěti není rasismus vlastní. Dítě se nerodí jako rasista. Jestliže mu rodiče nebo jeho blízcí nevložili do hlavy rasistické myšlenky, není důvod, proč by se jím mělo stát. Jestli ti například namluví, že jsou ti, co mají bílou kůži, nadřazení těm, co mají kůži černou, a ty vezmeš tohle tvrzení vážně, mohla by ses chovat rasisticky vůči černochům.“

„Co je to být nadřazený?“

„To je třeba víra v to, že když máme bílou kůži, jsme zákonitě chytřejší než někdo, kdo má jinou barvu kůže, černou nebo žlutou. Jinak řečeno fyzické rysy lidského těla, které nás odlišují jedny od druhých, v sobě neobsahují žádnou nerovnost.“

„Myslíš, že bych se mohla stát rasistou?“

„Stát se rasistou je možné; všechno závisí na výchově. Je lepší to vědět a snažit se jím nebýt, lépe řečeno přijmout myšlenku, že každé dítě nebo každý dospělý může být jednou schopný cítit odpor a chovat se odtažitě vůči někomu, kdo mu nic neudělal, ale kdo vypadá jinak než on. To se děje

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

často. Každý z nás může udělat jednu zlé gesto, mít špatný pocit. Člověk, kterého moc dobře neznáme, nás rozčiluje, myslíme si, že jsme lepší než on, máme vůči němu pocit nadřazenosti nebo podřazenosti, odmítáme ho, nechceme ho za souseda jen proto, že jde o někoho odlišného.“

„Odlišného?“

„Odlišnost je opak podobnosti, toho, co je stejné. První zjevná odlišnost je pohlaví. Muž se cítí být jiný než žena. A naopak. Když se jedná o tuhle odlišnost, obvykle tu existuje přitažlivost.

Jinak je to u člověka, o kterém říkáme, že je jiný, má jinou barvu kůže než my, mluví jiným jazykem, má jinou kuchyni než my, má jiné zvyky, jiné náboženství, jiný způsob života, jinak slaví svátky atd. Je odlišnost, která se projevuje fyzickým zevnějškem (postavou, barvou kůže, rysy obličeje atd.), a pak odlišnost v chování, ve způsobu myšlení, ve víře atd.“

„Rasista tedy nemá rád jazyky, jídlo, barvy, které nejsou jeho?“

„Ne tak docela; rasista může mít rád a učit se jiné jazyky, protože to potřebuje pro svou práci nebo pro své koníčky, ale může mít negativní a nespravedlivý názor na lidi, kteří těmito jazyky mluví. Stejně tak může odmítnout pronajmout pokoj cizímu studentovi, třeba Vietnamci, a přitom rád chodí na jídlo do asijských restaurací. Rasista je ten, kdo si myslí, že všechno, co je až moc jiné než on, ohrožuje jeho klid.“

„Rasista se cítí být ohrožený?“

„Ano, protože má strach z toho, kdo mu není podobný. Rasista je někdo, kdo trpí komplexem méněcennosti a nadřazenosti. Vyjde to nastejno, protože jeho chování, jak v jednom případě, tak i v druhém, bude pohrdlivé.“

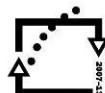
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní list 1

Odpověz na otázky:

1. V čem se lidé navzájem liší?

.....

.....

2. Co znamená slovo rasismus?

.....

.....

3. Kdo je rasista?

.....

.....

4. Co vede člověka k tomu, aby se stal rasistou?

.....

.....

5. Můžeme říci, že se děti rodí s rasistickými sklony? Co si o tom myslíš?

.....

.....

6. Uveď příklady rasistického chování z dějin.

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní list 2

DISKRIMINACE

RASA

XENOFOBIE

RASISMUS

NÁRODNOST

= populace, která se liší somatickými i dalšími biologickými rysy zejména barvou kůže, vlasů, očí, formou vlasů, nosu, rtů, víček, hlavy a obličeje, výškou a proporcemi členění těla – přizpůsobení se klimatu prostředí, ve kterém žijí (černoši mají široký nos pro lepší dýchání).

= strach z něčeho cizího (odlišného) - xenofobní člověk by byl nejradši, kdyby u nás byli jen Češi.

= nesnášenlivý postoj vůči příslušníkům jiné rasy.

= je termín označující nějaké rozlišování. Nejčastěji se používá v negativním významu rozlišování lidí na základě příslušnosti k nějaké obecné skupině bez ohledu na schopnosti konkrétního jedince. Podle konkrétního kritéria diskriminace se hovoří o diskriminaci na základě rasy, náboženského přesvědčení, politického přesvědčení, pohlaví, věku apod.

= příslušnost ke skupině, která má společný původ, kulturu, jazyk, náboženství, nebo jinou charakteristiku, která ji odlišuje od ostatní populace.

